

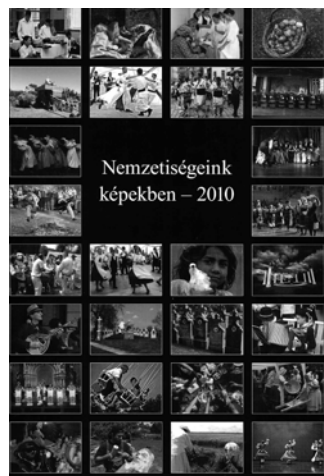
HARGITAI MÁRIA – MÉSZÁROS JULIANNA

Lapokba foglalt értékeink

Mai gondokkal küzdő, globalizálódott világunkban mind nagyobb jelentőséggel bír, hogy megtaláljuk azokat a közös pontokat, melyek mindenki számára közérthető módon mesélnek nekünk a sokszínűség szépségéről, és az összetartozás fontosságáról, jelképesen mintegy hidat építve a különböző kultúrák közé. Erre pedig misem lehetne alkalmasabb, mint a művészet nyelve. A „hídépítők” szerepét jelen esetben műkedvelő fotográfusok töltik be, akik egy-egy pillanatba sűrítve adják esszenciáját a minket körülvevő világnak. A fotó ugyanis lehetőséget biztosít számunkra, hogy megörökítsük kultúránk emlékeit, mindazt, ami napjainkra a történelmünkéből fennmaradt, mind pedig azokat az életképeket, amelyek mindennapjaink meghatározó eseményeit képezik, megőrizvén önmagukban a szokásokat, a megtartó hagyományokat, a közösségek továbbélését és újjászületését, vagyis üzenetünket egymásnak és a jövőnek.

A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus évről évre több témakörben hirdet fotópályázatot. Ilyen például a Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségek kultúráját bemutató pályázat, mely a Nemzetiségeink képekben címet viseli, valamint az Ausztrália és Új-Zéland értékeinek megörökítésére és bemutatására való felhívás, melynek gyümölcseként az Ausztrália és Új-Zéland magyar szemmel című könyv született, leküzdvé a különösen a kultúrára nehezedő gazdasági terheket, köszönettel támogatóinknak is.

A **Nemzetiségeink képekben – 2010** fotóanyagát a 2009-es (ebben a tárgykörben immár harmadjára meghirdetett) pályázatra beérkezett legszebb alkotások adják. A kiírásra 61 szerzőtől összesen 728 fotó érkezett be, melyből a szakmai zsűri 51 alkotó 153 művét javasolta kiállításra. E képeket a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus fotogalériájában láthatta elő-

szőr a közönség 2010 áprilisában. Felmerülhet a kérdés, miért fontos, hogy ezek az alkotások kötetbe foglalva, kézzel fogható formában is megjelenjenek? Erre a kiadvány maga adja meg a választ. Mindamellet, hogy a bemutatott képek esztétikuma, egyedi látványvilága már önmagában véve figyelemre méltó, kisebbségeink életének egy-egy olyan szegmensét tárják fel, melyek a mindennapos rohanásban a felületes szemlélődő elől legtöbbször rejtve maradnak. Pedig fontos, hogy ismerjük és megértsük egymást, hiszen egymás mellett és egymás által élünk, s a különböző kultúrákat megismerve szellemünk is gazdagodik. Ebben segítenek az alkotók. Az ő szemükön, egyéni látásmódjukon keresztül nyerhetünk bepillantást a mindennapok világába, az ünnepek fényébe, a meghittség csendjébe és a mulatság forgatagába. Megörökítésre kerülnek a házak, az utcák, a közösségek és az egyéni sorsok, melyek együttes impressziója közelebb hozhat egymáshoz. A fotók magukban hordozzák a múlt egy-egy szelétét, miközben elevenné teszik a sokszínű, vidám és olykor bús, hagyományait őrző, de minden ízében friss és értékekkel teli jelent, mely egyúttal a jövő alapköve is. Egy olyan jövőé, ami a többség és a kisebbség kultúrájából együtt építkezik, és a sokszínűség szépségével, tartást adó értékeivel üzen az jövő nemzedékek számára.

A könyv ára: 3000 Ft

Az **Ausztrália és Új-Zéland magyar szemmel – 2010** című könyv mind vizualításában, mind jelentőségében párhuzamot mutat a nemzetiségi albummal, célja pedig abban áll, hogy a rejtett értékek bemutatása által felkeltse, illetve növelje az érdeklődést e messzi tájak iránt, és hozzájáruljon egymás jobb meg-

ismeréséhez. Borbáth Erika, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus főigazgatójának szavaival élve: „2008-ban az Ausztráliában és Új-Zélandon élő magyarokkal arról beszélgettünk, hogy miben tudjuk segíteni identitásuk megőrzését, hogy a távoli földrészeken születetteket hogyan tudjuk magyarságukban erősíteni, milyen információkat közvetíthetünk választott hazájukról, illetve a távolban születettek új nemzedékének milyen módon erősíthetjük kapcsolatát a Magyarországon élőkkel, hogyan tehetjük a távoli, a sokunk számára elérhetetlen földrészt vonzóvá és érdekessé. Úgy gondoltuk, hogy az ún. digitális műfajok kifejezetten alkalmasak lehetnek a távolságok leküzdésére, az új információk „lát-

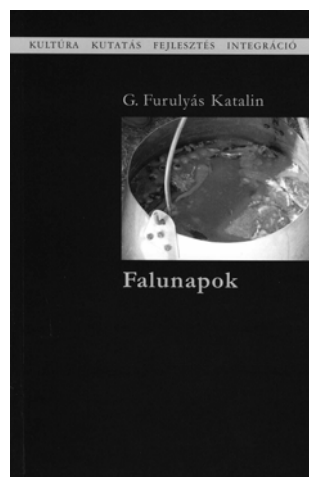
tatására”, az ismeretlen megszélesítésére.” Ennek gyümölcseként került meghirdetésre az első pályázat ausztráliai és magyarországi fotósok részére 2009-ben, melyet 2010-ben a nagy sikerre való tekintettel hasonló felhívás követett, ezúttal egy újabb szigetország, Új-Zéland bevonásával. Ezen pályázatra beérkezett alkotásokból nyújt színvonalas válogatást a könyv, mely a három ország együttműködésének köszönhetően valósult meg, hiszen intézetünk mellett a Magyar Köztársaság Nagykövetsége (Canberra), a Magyarországra is akkreditált Új-Zélandi Nagykövetség (Berlin), az Ausztrál Nagykövetség (Budapest), valamint több ausztrál vállalat – Goodman Hungary Ingatlankezelő Kft., Vili’s Cakes, WildHorse/White Coal Energy Kft. – is támogatást nyújtott a megvalósításhoz. Az ő jóvoltukból immár kötetbe foglalva csodálhatjuk meg a távoli vidékeket és azt a lenyűgöző látványvilágot, melyet a képek közvetítenek nekünk, ablakot nyitva az ismeretlenre.

„Ha a települések kulturális eseménynaptárjait nézzük, a községeket bemutató honlapokat böngészünk, fel kell tűnjön, milyen jelentős helyet foglalnak el a falvaink életében a falunapok.” – írja bevezetőjében a könyv szerzője, **G. Furulyás Katalin**, aki aktuális, fontos és érdekes témát választott, amikor **Falunapok** címmel megjelentette legújabb kötetét.

A könyv eredménye „Az ünneplési szokások változása, a falunapok vizsgálata” munkacímű kutatásnak, amely több szakaszban folyt a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus Kutatási Igazgatóságán 2004 és 2009 között.

A másfél oldalas tartalomjegyzék hűen tükrözi a gazdag „tartalom” felépítését: az ünneplési szokások változásától, a falunap mint műfaj, keletkezése, sikerének okán át, magának a nap/ok/nak a leírását részletesen taglaló sorok után a szervezők, szereplők, résztvevők ismertetése, a rendezvény szimbólumrendszere is feldolgozásra kerül.

Az összefoglalóban a szerző saját életérzésére is utalva – „Egy nagyközség lakójaként, húsz év után is „gyüttmentként”, nyaranta egy nagyon kicsi faluban „bebíróként” ismereteket szereztem és szerzek folyamatosan „falum” életéről, a község-közösség művelődési viszonyairól, lakóinak életmódjáról, az egyének, közösségek, csoportok kapcsolatrendszeréről és e kapcsolatokat befolyásoló, alakító tényezőkről.” – beszél a kutatásról, a könyv keletkezéséről, említve,

hogy a falunap nem elkülöníthető a falu társadalmától, az esemény ugyanis közösségi rítus, közösségi „műalkotás, a falunap lenyomata sok más napnak is. Nem csak egy a nagyrendezvények sorában – ezért tehát nem is a manapság olyan divatos fesztiválvilág része –, hanem önálló „műfaj”. E műfajt lehet szeretni, nem szeretni – a vélemények megoszlanak a kultúra világában, a közművelődési szakemberek körében is –, de falunapok léteznek, melyek elsősorban a saját társadalmak számára kiemelkedően fontos eseményekké váltak, s forgatókönyveik megdöbbenően azonos, kötött rend szerint íródnak, annak ellenére, hogy a helyszínek természetesen nem azonosak.

A munka háttéréről: ...” Ez a tanulmány leíró, elemző jellegű, nem normatív, így nem kíván rendezvényszervező módszertani szempontokat adni. A vizsgálat során, figyelembe véve a rendelkezésre álló eszközöket, a résztvevő megfigyelés, az interjúelemzés, s a tartomelemzés módszereit alkalmaztuk. A résztvevő megfigyelésre egy településen került sor 1996 és 2009 között. Az interjú adatfelvétel 2006-ban folyt, 20 településen (minden megyében) készült interjú a falunap szervezőivel. 2004–2009 között végeztük a települési weblapok (kb. 300 honlap) és a helyi sajtóanyagok tartomelemzését, a szakirodalmot, dokumentumok feldolgozását, a fotóanyag összeállítását.” Ebből is látható, hogy a karcsú kötet igen alaposan és átfogóan „gondozza” a rábízott témát. Gazdag képanyaga lefedi ezen események sokszínűségét, a szervezők, szereplők, résztvevők érzelmeit éppúgy tükrözi, mint ahogy a kedves olvasókból is bizonyosan reakciókat, érzelmeket vált ki.

S egy újabb idézet a könyvből:

„A Körhinta című film nyitójelenetében mindenfajta csepűrágók transzparenst visznek. Rajta a felirat: Le a burzsoá formalizmussal! Szocialista-realista esztrád-cirkusz! Mindennap két előadás du 4 és 7 órakor.

Törőcsik Mari csillogó szemmel betűzi a feliratot: Eszt-rád...

– Édesapám, mi az az esztrád?

Az öreg is elnézi, szemét hunyorítva:

– A jó fene tudja...Valami újfajta ápisz ez, vagy barnevál? Valaki megent kitanált valamit...”

(Fábi Zoltán: Körhinta)

Azt hiszem, e „barnevál” mellett senki nem mehet el közömbösen. Ezt átélni kell, vagy legalább olvasni róla.

A könyv jegyzeteket és irodalomjegyzéket is tartalmaz.

A könyv ára: 1500 Ft

A 2010. év végére sikerült megjelentetni egy barnás, szürkés borítójú kiadványt, mely mégis valami színes derűvel hirdeti a borítón látható harsonás angyalka által: **...hanem vagyok Úristen követje..**. S az alcím: **A téli ünnepekör dramatikus szokásaiból – a Nemzetközi Betlehemes Találkozók játékszövegei.**

Az ismertetésekben kiderül, hogy a könyv hatvanhat dramatikus szokást, játékot, játékleírást, szöveget ad közre azoknak, akiket érdekel a betlehem, a betlehemezés. „Elindulának és el is jutának...” c. beköszöntőjében Szacs vay Éva néprajzkutató Mi is a betlehemezés c. kérdésére igyekszik választ adni az Olvasó számára, amelyben művelődéstörténeti értelmezéssel kaphatunk képet e fogalomról. S e kis beköszöntő az alábbi szöveggel fejeződik be: „Reméljük, hogy e szövegek most elindulnak, és eljutnak, egyfelől a kutatókhoz, másfelől a betlehemes-játék-szöveget keresők csoportjaihoz, a színjátszókhöz, bábjátékosokhoz, és minden-hova, ahol a régi játékok emlékét a hagyományos, szóbeliségben szokásos módon feleleveníteni, megőrizni szeretnék.”

A kötetet két tanulmány nyitja: Tömöry Márta – Szász Zsolt Betlehemezők, betlehemezés – hagyományörzők 1991–2009 címmel írtak a betlehemezés jelenkori állapotáról és a Betlehemes Találkozók 18 éves történetéről; valamint Pálfi Ágnes: A költészet és a dráma ritmusnyelve a betlehemes játékokban c. rendkívül igényesen megírt munkája.

A 66 dramatikus játék fejezetbeosztásánál „a legegyszerűbb megoldást választottuk: a földrajzi nagytájak szerint Nyugattól Kelet felé haladva, a játékok származási helye szerint alfabetikus sorrendbe rendezve csoportosítottuk a játékokat;” – írja Szluka Judit, a szerkesztő munkatársa, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus bábos szakembere. A játékleírások után Tömöry Márta szubjektív utószavát olvashatjuk, aki a könyv szerkesztője, a betlehemes találkozók kiötlője, s művészeti vezetője.

A közel ötszáz oldalas kötetet bibliográfia, helységnévmutató, játéktípusmutató, térkép, valamint képgyűjtemény zárja.

A kötet ára: 3000 Ft

Az MMIKL 2009-ben pályázatot írt ki „Tanulni érdemes?!” és „Kitűnőre vizsgáztunk!” címmel. A hat legizgalmasabbnak talált pályamunka alkotójával portréfilm készült. A portréfilm szereplői: Csécsei Ilona, Karácsonyné Ruzsthy Geraldine, Korán Imréné, Magyar Tamás, Siposné Lisztes Irén és Szatmári László.

A Felnőtt tanulók – tanuló felnőttek c. portréfilm

Készült az MMIKL „Látószög” Videóstúdiójában, 2010-ben

Időtartama: 36’20”

Ára: 1000 Ft + áfa

A kiadványok megrendelhetők és megvásárolhatók az alábbi elérhetőségeken:

Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus kiadványtára

Cím: 1011 Budapest, Corvin tér 8.

Telefon: 06 1 225-6002

E-mail: hargitaim@mmikl.hu

Honlap: www.mmikl.hu

Online könyvesbolt: www.polcon.hu

Bese József AFIAP (Dabasi Fotóklub): ... és a nyáj?
(bemutatva az MMIKL-ben rendezett
Utazás a világ körül – 2010 című fotókiállításon)